

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Aika 18.11.2024, klo 13:00 - 15:05

Paikka Tampere-talo, VIP-huone

Käsitellyt asiat

§ 437 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 438 Pöytäkirjan tarkastus

§ 439 Valtuuston päätösten täytäntöönpano

§ 440 Asemakaavoitusohjelma vuosille 2025–2029

§ 441 Tampereen kaupunkikonsernin maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma 2025–2039

§ 442 Järvi- ja luontomatkailun tiekartan tilannekatsaus

§ 443 Valtuutetun, kaupunginhallituksen varajäsenen, yhdyskuntalautakunnan jäsenen ja maakuntavaltuuston jäsenen luottamustoimen päätyminen

§ 444 Eron myöntäminen maakuntavaltuuston varajäsenen luottamustoimesta sekä täydennysvaali

§ 445 Valtuustoaloite Pride-ratikan järjestämiseksi Tampereelle – Saana Kuusipalo ym.

§ 446 Valtuustoaloite kouluruokailun kehittämiseksi – Mitja Tapio ym.

§ 447 Lautakuntien ja jaostojen ym. sekä viranhaltijoiden ym. päätösten otto-oikeus

§ 448 Tiedoksi merkittävät asiat

Lisäpykälät

§ 449 LISÄPYKÄLÄ: Eron myöntäminen maakuntavaltuuston varajäsenen luottamustoimesta sekä täydennysvaali

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Saapuvilla olleet jäsenet

Kummola Kalervo, puheenjohtaja
Lyly Lauri, 1. varapuheenjohtaja
Jussila Anne-Mari, 2. varapuheenjohtaja
Kaleva Lassi, 3. varapuheenjohtaja, saapui 13:27
Evilä Tommi
Hanhilahti Vilhartti
Järvisalo Vilma
Kaivonen Kirsi
Raevaara Arne
Rokosa Inna
Suomela Iiris
Taina Anneli
Tapio Mitja, poistui 14:55

Muut saapuvilla olleet

Nurminen Ilmari, valtuuston pj., poistui 14:54
Järvenpää Elina, valtuuston 1. vpj.
Mustakallio Jaakko, valtuuston 2. vpj.
Aaltonen Mikko, valtuuston 3. vpj., poistui 15:00
Helimo Matti, apulaispormestari, poistui 14:55
Markkanen Jouni, apulaispormestari
Yli-Rajala Juha, konsernijohtaja, esittelijä
Klami Laura, lakiasianjohtaja, sihteeri
Herrala Leeni, hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä
Kannonlahti Katja, viestintäjohtaja
Salmi Pekka, johtaja, saapui 13:04, poistui 13:53
Tenhunen Tero, hankejohtaja, saapui 13:04, poistui 13:53
Nurminen Mikko, johtaja, saapui 13:04, poistui 14:01
Koskela Mikko, talousjohtaja, saapui 13:04, poistui 14:01
Vuojoilainen Arto, liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja, saapui 13:04, poistui 15:00
Heinämäki Anna-Kaisa, kilpailukykyjohtaja, saapui 14:02, poistui 15:00
Aittala Heikki, erityisasiantuntija, saapui 14:02, poistui 15:00
Salovaara Tuomas, satamavastaava, saapui 14:02, poistui 15:00

Poissa

Porttikivi Ilkka, apulaispormestari

Allekirjoitukset

Kalervo Kummola
Puheenjohtaja

Laura Klami
Sihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Anne-Mari Jussila

Lauri Lyly

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Yleisesti nähtäville 27.11.2024 www.tampere.fi.

Leeni Herrala, hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 437

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus piti hiljaisen hetken kaupunkineuvos Lasse Eskosen muistoksi.

Päätösehdotus oli

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Kokouskutsussa mainitsemattoman asian ottaminen käsiteltäväksi

Puheenjohtajan esityksestä kaupunginhallitus päätti yksimielisesti ottaa käsiteltäväksi lisäesityslistalla olevan asian § 449 Eron myöntäminen maakuntavaltuuston varajäsenen luottamustoimesta sekä täydennysvaali (lisäpykälä).

Asioiden käsittelyjärjestyksen muuttaminen

Puheenjohtajan esityksestä kaupunginhallitus päätti yksimielisesti käsitellä asian § 448 Tiedoksi merkittävät asiat ennen asiaa § 440 Asemakaavoitusohjelma vuosille 2025–2029.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 438

Pöytäkirjan tarkastus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Anne-Mari Jussila ja Lauri Lyly (varalle Tommi Evilä ja Vilhartti Hanhilahti).

Perustelut

Pöytäkirja on tarkastettavana ja sähköisesti allekirjoitettavana viimeistään maanantaina 25.11.2024.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 439

Valtuuston päätösten täytäntöönpano

TRE:284/00.00.03/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Hallintosihteeri Leeni Herrala, puh. 040 801 6102, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Valtuuston 11.11.2024 kokouksen täytäntöönpanolistan mukaiset
toimeenpanoehdotukset hyväksytään.

Liitteet

1 Kh 18.11.2024 Valtuuston päätösten täytäntöönpanolista 11.11.2024

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 440

Asemakaavoitusohjelma vuosille 2025–2029

TRE:4944/10.02.01/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Asemakaavapäällikkö Elina Karppinen, puh. 040 800 4908, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Asemakaavoitusohjelma vuosille 2025–2029 hyväksytään ja lähetetään yhdyskuntalautakunnalle toimenpiteitä varten.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle, talousjohtaja Mikko Koskelalle ja liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolaiselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Perustelut

Asemakaavoitusohjelma laaditaan vuosittain ohjelmoimaan strategisesti merkittävien asemakaavojen laatimista Tampereen kaupungissa seuraavan viiden vuoden aikana. Kaavoitusohjelman yhteydessä laaditaan myös kohdekortit, joissa kuvaillaan tarkemmin kunkin asemakaavan tavoitteita ja suunnittelussa erityisesti huomioitavia asioita.

Asemakaavoitusohjelman päivytystä on valmistelu yhteistyössä mm. Tampereen kaupungin palvelualueiden viranhaltijoiden yhteistyönä. Ohjelmaluonnosta käsiteltiin Strategisen maankäytön työryhmässä 18.9.2024 ja Palveluverkko, investoinnit ja maankäyttö -ryhmässä 11.10.2024. Kaavoitusohjelma ja kohdekortit ovat liitteenä.

Vuosien 2025–2029 kaavoitusohjelman lähtökohtina ovat kaupunkistrategiassa Tekemisen kaupunki asetetut tavoitteet kestävän kasvun ja arjen sujuvuuden vahvistamisesta, luonnon monimuotoisuuden ja kaupunkivihreän parantamisesta. Tampereella on viimeisen viiden vuoden aikana kaavoitettu asuinrakentamista vuosittain keskimäärin noin 230 300 k-m². Asumisen tonttivaranto on noin 1 270 000 k-m², mikä vastaa yli 4 vuoden varantoa. Muun käyttötarkoituksen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

tonttivarantoa on noin 2 480 000 k-m², josta yritystonttien kaavavarantoa noin 2 147 000 k-m². Kaavavaranto sisältää sekä kaupungin että muiden maanomistajien omistamat tontit. Omakotitonttien kaavavarantoa on noin 120 kappaletta. Hyvän varannon ansiosta Tampereen kaupunki pystyy vastaamaan erilaisiin kasvun tarpeisiin.

Valmistellussa asemakaavoitusohjelmassa varaudutaan edelleen vastaamaan tulevilla viisivuotiskaudella vuosittaiseen väestönkasvun tavoitteeseen ja sen edellyttämiin työpaikkojen sekä palvelu- ja viherverkon tarpeisiin. Vuosien 2025–2029 kaavoitusohjelma sisältää asuntokerrosalaa yhteensä 1 429 700 k-m² ja muuta kerrosalaa 471 200 k-m². Tampereen kaupungin strategian mukaisesti yhdyskuntarakennetta tiivistetään kaavoittamalla yli 80 prosenttia asuinkerrosalasta Yleiskaavan mukaisiin keskuksiin ja joukkoliikennevyöhykkeille; tälle kasvun vyöhykkeelle sijoittuu 80 prosenttia kaavoitusohjelman kohteiden asuntokerrosalasta ja 88 prosenttia muusta kerrosalasta. Uudet pientaloalueet Ojalassa ja Nurmessa sekä Vuoreksen kuntaliitosalue suurimmalta osin sijoittuvat kasvun alueen ulkopuolelle, mutta vastaavat kaupungin tavoitteeseen asumisen monimuotoisuudesta ja pientaloasumisen tonttien lisäämisestä. Yksittäisten pientalotonttien jakokaavat ovat omana kohteenaan kootusti jokaisena vuotena ja täydennysrakentamista yksityisten hakemusten perusteella tehdään kasvun vyöhykettä priorisoiden. Ohjelman viimeisten vuosien 2028–2029 mitoitus antaa mahdollisuuden tuleville uusille avauksille.

Kaavoitusohjelman laadinnassa on huomioitu tavoitteellisen määrän ja sijainnin toteutuminen sekä monipuolisen asuntotuotannon, palvelujen ja työpaikkojen määrän kasvun mahdollistaminen. Ohjelmassa on huomioitu monimuotoinen asuminen sekä asumis- että hallintamuotojen osalta. Kohteiden sijoittumisella pyritään varmistamaan kohtuuhintaisen asuinrakentamisen edellytykset. Lisäksi tontin luovutuksen yhteydessä on mahdollista vaikuttaa positiivisesti alueiden sosiaaliseen kestävyys- esimerkiksi uudistuotannon hallintamuotojen, asuntojakauman ja talotyyppeiden avulla. Laajempia omakotialueita suunnitellaan ohjelmakaudella Ojalaan, Nurmiin ja Vuoreksen eteläosaan. Asemakaavojen aikataulutuksessa on huomioitu suunnittelun ja toteutuksen resurssointi sekä kustannusten osalta Palveluiden, asumisen, liikenteen ja maankäytön pitkän aikavälin toteutusohjelma (PALM).

Asemakaavoja laaditaan turvaamaan virkistysverkoston ja palvelurakenteen kehittäminen, kaupungin strategisten projektien toteuttaminen ja rakennetun ympäristön kehittäminen. Tampereen kaupungin luonnon monimuotoisuusohjelman tavoitteet, Viheralueverkosto, ekologinen verkosto ja virkistysverkoston jatkuvuus, saavutettavuus ja toimivuus turvataan asemakaavoituksessa. Asemakaavoitusohjelmakaudella pilotoidaan maankäytön suunnitelmien

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

luontovaikutusten arviointityökalua, jonka avulla voidaan arvioida syntyvää luontohaittaa ja sen myötä mahdollisia luontohaitan kompensatiomahdollisuuksia.

Lähiluonnon monimuotoisuutta, ekologisten yhteyksiä ja viheralueiden kestävyyttä kehitetään, alueen luontoarvot, maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot sekä ekologisen verkoston jatkuvuus turvataan. Lisäksi laaditaan asemakaavoja korttelirakenteen täydentämiseksi sekä muita kaupungin ja yksityisten maanomistajien hankkeita kaavoitusohjelman kohteiden valmistelun yli jäävillä resursseilla.

Tampereen pitovoiman parantamiseksi asemakaavojen laadinnassa huomioidaan fyysisten perustarpeiden ratkaisun lisäksi asukkaiden koettua hyvinvointia ja tyytyväisyyttä lisääviä tekijöitä kuten identiteetti, yhteenkuuluvuus, paikkaan liittyvät siteet ja perinteet, sujuvat arkikokemukset tai paikkaan samaistuminen. Viherkerroin-työkalua hyödyntämällä turvataan kaupunkivihreä myös korttelialueilla. Täydennysrakentaminen kestävä kasvun vyöhykkeelle, jossa sijaitsevat myös monet rakennetun kulttuuriympäristömme arvot ja ympäristöhäiriöt: melu, värinä sekä pilaantuneet maat, tuovat oman haasteensa Tampereen kaavoitukselle.

Suurimpia kaavoitusohjelman kohteita sijoittuu sekä kaupungin että yksityiselle maalle. Kehitettyjen sopimuskäytäntöjen myötä yhä useampi laaja asemakaava sisältää tarkoituksenmukaisesti sekä yksityisen että kaupungin omistamaa maata. Sopimusohjaus mahdollistaa osaltaan kaupungin asunto- ja maapoliittisten linjausten toteuttamisen ja tontinluovutuksen tonttivarannon riittävyyden. Kaavoitusohjelman toteutuksessa otetaan huomioon Hiilineutraali Tampere 2030 ja Arkkitehtuuriohjelman linjaukset. Asemakaavoitusohjelmassa on esitetty 54 yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta keskeistä asemakaavoituskohdetta. Työohjelmassa on tällä hetkellä lisäksi myös yli 100 muuta asemakaavaa, joita valmistellaan käytettävissä olevien resurssien mukaan. Asemakaavoitusohjelmaan on vuosittain ohjelmoitu nimeämättömien kohteiden täydennysrakentamista asemakaavahakemusten perusteella sekä yksittäisten omakotitonttien jakamisen asemakaavoja asemakaavahakemusten perusteella.

Asemakaavoitusohjelman mukaan keskustan kehitystä edistetään muun muassa asemakaavoittamalla Asemakeskuksen ja Sorin alueita suunnittelukilpailuiden pohjalta.

Kaupunkirakenne täydentyy merkittävästi tulevan raitiotien varrella Kaupinlaakson asemakaavan myötä. Uusi kaupunginosa mahdollistaa tiiviin ja laadukkaan raitiotiehen tukeutuvan kaupunkiympäristön.

Hiedanrannan yleissuunnitelman valmistumisen jälkeen jatkuu alueen asemakaavojen laatiminen Hiedanrannan tehdasrakennuksen ja kartanon, keskustan asumisen, kaupallisten ja julkisten palvelujen alueilla sekä liikenneverkollisten ratkaisujen kaavoittamisella. Lielahden alueelle

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

laaditaan asemakaavamuutoksia käynnissä olevan yleissuunnitelman pohjalta.

Asuinalueiden kaavoituksessa tavoitteena on laadukas ja yhteisöllinen asuinalue, jolla monipuoliset palvelut ja virkistysalueet ovat helposti saavutettavissa. Kaupunkipuulinjaus, viherkerrointyökalu ja kasvikkatolinjaus mahdollistavat kaupunkivihreän lisäämisen uudellakin tavalla rakennetussa ympäristössä. Asumisen keskeisiä kohteita ovat Kaupinlaakson, Hervannan pohjoisosan, Hiedanrannan ja Härmälän alueet. Laajempia pientaloalueita sijoittuu ohjelmakaudella muun muassa Ojalaan ja Nurmiin. Sekoittunutta asumisen, kaupan ja toimitilojen aluetta kaavoitetaan muun muassa Hiedanrantaan ja keskustaan Asemakeskuksen yhteyteen. Kaupunkirakenteen täydentäminen keskustassa, aluekeskuksissa ja asuinalueilla on vuosittain merkittävä täydennysrakentamisen keino. Yksityisten tonttien kehittäminen tapahtuu hankekehittäjän kanssa yhteistyössä laadulliset näkökulmat huomioiden. Kortteleiden täydennysrakentaminen edistää alueiden elinvoimaisuuden kasvamista.

Yritystontti- ja toimitilatarjonnan kasvulle luodaan edellytykset kaavoittamalla ohjelmakaudella rakentamista Lahdesjärvelle, Lakalaivaan ja Linnainmaalle.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Jukka Lindfors, Elina Karppinen, Virpi Ekholm, Pia Hastio, Mika Periviita, Kari Kankaala, Milko Tietäväinen, Marika Viinanen, Ari Vandell, yhdyskuntalautakunta/Arja Kekäläinen

Liitteet

1 Kh 18.11.2024 Asemakaavoitusohjelma 2025–2029

2 Kh 18.11.2024 Asemakaavoitusohjelma, kohdekortit 2025–2029

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 441

Tampereen kaupunkikonsernin maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma 2025–2039

TRE:4769/10.00.02/2024

Valmistelija / lisätiedot:

Linnamaa Reija, Koskela Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Talousjohtaja Mikko Koskela, puh. 040 133 4422, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoiminnan johtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Tampereen kaupunkikonsernin maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma 2025–2039 hyväksytään jatkosuunnittelun pohjaksi.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle, talousjohtaja Mikko Koskelalle ja liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolaiselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Perustelut

Konsernin maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma (PALM) on osa kaupungin talous- ja strategiaprosessia. PALM-raportissa (palvelut, asuminen, liikenne, maankäyttö) on kerätty yhteen Tampereen kaupunkikonsernin maankäytön toteuttamisen ja investointien 15 vuoden suunnitelmat. PALM-suunnitelma koostuu maankäytön toteutussuunnitelmasta sekä tähän pohjautuvista investointisuunnitelmista vuosille 2025–2039. PALM-suunnitelmassa esitetään alustavia investointisuunnitelmia 15 vuoden ajanjaksolle, jolloin se antaa kokonaiskuvan investointitarpeista pitkälle aikavälille. PALM-raportoinnin yhteydessä kerätään lisäksi yhteen koko kaupunkikonsernin pitkän aikavälin investointitavoitteet.

Investointien tarkempi suunnittelu seuraaville neljälle vuodelle tehdään vuosittain talousarvio- ja taloussuunnitteluprosessissa.

PALM-työssä korostetaan palvelujen, asumisen, liikenteen ja maankäytön yhteensovittamista. PALM-suunnitelman taustalla ovat mm. kaupunkistrategiassa asetetut kaupungin kasvua, kaupunkirakennetta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

sekä taloutta koskevat tavoitteet. PALM-suunnitelman osana laadittavan maankäytön toteutussuunnitelman tavoitteena onkin taloudellinen ja tasapainoinen pitkän aikavälin kaupunkirakenteen kehitys sekä kaupungin veto- ja pitovoiman ylläpito ja kehittäminen.

Muuttoliike Tampereelle on ollut vilkasta vuonna 2024, joskin edellisvuotta hieman maltillisempaa. Kuluvana vuonna väestönkasvu oli elokuun loppuun mennessä +3 720 asukasta, vuonna 2023 +4 320 asukasta. Samaan aikaan asuinrakentamisen kohteiden valmistuminen on laskenut edellisvuosista. Tammi-syyskuussa on valmistunut 1 697 asuntoa. Pitkällä aikavälillä rakentamisen kuitenkin ennakoidaan elpävän.

PALM-suunnitelmassa on pohjana käytetty syksyllä 2024 päivitettyä väestönkasvuennustetta. Väestöennusteessa on oletettu muun muassa maahanmuuton olevan aiempaa korkeammalla tasolla, mutta myös kuntien välisen muuton pysyvän korkealla tasolla tulevinakin vuosina. Väestöennusteessa on laadittu strategian mukaisen kasvun (noin 3 000 asukasta/vuosi) lisäksi kaksi vaihtoehtoa. Vahvan kasvun ennusteessa 300 000 asukkaan raja ylittyisi vuonna 2033 ja kohtuullisen kasvun ennusteessa raja ylittyisi vuonna 2036. Lyhyellä aikavälillä aiemmin ennakoitua suurempaan kasvuun pystytään vastaamaan nykyisellä ja asemakaavoituksen myötä lähivuosina muodostuvalla tonttivarannolla sekä suunnitelluilla investoinneilla. Suunniteltujen investointien riittävyttä tulee jatkossakin arvioida aktiivisesti, mikäli väestönkasvu jatkuu yhtä korkealla tasolla.

PALM-työ tukeutuu kaupunkitasoisiin palveluverkkosuunnitelmiin. Vuoden aikana 2025 laaditaan yhteismitalliset palveluverkkosuunnitelmat, jotka huomioivat tulevan pormestariohjelman ja siihen pohjautuvan kaupunkistrategian. Palveluverkkotyön myötä selvitetään tilojen yhteiskäyttömahdollisuudet palveluita järjestävien toimialojen kesken.

PALM-suunnitelma perustana on rakentamisen jakautuminen usealle alueelle ja niiden toteuttaminen rinnakkain. Tällöin pystytään tarjoamaan useita erilaisia kohteita asukkaille ja rakentajille. Joidenkin tulevien kohteiden ajoitus tulee todennäköisesti muuttumaan ennakoidusta suunnittelutyön edetessä. Investointisuunnitelmassa on taloussuunnitelmavuosilla ja niiden jälkeen edellisvuosia korkeammat investointitarpeet. Todennäköisesti talousarvio- ja taloussuunnitteluvuosien jälkeisille vuosille ajoitettujen hankkeiden aloituksista osa myöhentyy esimerkiksi tavoiteasettelun muutosten, kaavoituksen edellyttämien selvitysten, vaadittavien sopimusten ja neuvottelujen vuoksi. Mikäli ajoituksessa tulee muutoksia, tarkastellaan kustannus- ja tuottovaikutusten lisäksi vaikutuksia muun muassa palveluverkkoon, tasapainoiseen väestökehitykseen ja kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon.

Asukasluvultaan ja kustannuksiltaan merkittävimpiä tulevia asuntorakentamisen kohteita ovat muun muassa asemakeskus, Hiedanranta, Kaupinlaakso ja Viinikanlahti. Muita suurempia

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

täydennysrakentamisen alueita ovat esimerkiksi Haukiluoma-Tesoma, Hervanta, Kaleva-Hakametsä sekä Lakalaiva-Peltolampi. Pientalotonttitarjontaa tulee erityisesti Lahdesjärven Västingimäkeen, Nurmi-Sorilaan ja Ojalaan. Lisäksi kaupunki pyrkii etsimään pientaloille täydennysrakentamiskohteita kaupunkirakenteen sisältä sekä mahdollistamaan myös erilaisia asumisen ideoita ja innovaatioita, jotka tarjoavat uudenlaisia asumisvaihtoehtoja Tampereella.

Työpaikka-alueiden rakentamisessa työpaikkojen määrän kannalta keskeisimpiä alueita ovat niin sanotut sekoittuneet kohteet: keskusta ja aluekeskukset. Lisäksi erillistä yritystontteja on tarjolla eri puolilla kaupunkia. Ylipäätään kaupunki pyrkii löytämään tarkoituksen mukaisia ratkaisuja eri toimijoille.

PALM-investoinneista 1 479 milj. euroa on suunniteltu kohdistuvan talonrakennusinvestointeihin, mistä korjausrakentamisen osuus on 871 milj. euroa ja uudisrakentamisen osuus 608 milj. euroa.

Yhdyskuntarakentamisen osalta kiinteän maaomaisuuden PALM-investointeihin on suunniteltu kohdistuvan yhteensä 830 milj. euroa. Näistä noin 35 milj. euroa kohdistuu maanjalostukseen (muun muassa pilaantuneen maan puhdistukset, johtosiirrot ja maan esirakentaminen). Uudisalueiden perusinfrastruktuurin (muun muassa kadut ja puistot) rakentamiseen suunnitellaan kohdistuvan 300 milj. euron investoinnit vuosina 2025–2039. Yhdyskuntarakentamisen PALM-investoinneista kehitysohjelmien osuudeksi on arvioitu 442 milj. euroa 15 vuoden aikana. Yhdyskuntarakentamisen investointien lisäksi noin 53 milj. euroa on kohdistettu maanhankintaan koko kaupungin alueella.

Uudisalueiden perusinfrastruktuurin rakentamisesta erillisiin liikennehankkeisiin on pitkän aikavälin investoinneissa arvioitu kaupungin osuudeksi noin 86 milj. euroa. Kaupunginhallitus on päättänyt 21.2.2022 § 69, että mikäli valtio tekee investointipäätöksen Tampereen henkilöratapihan, valtatie 9:n Tampere-Orivesi tai valtatie 12 ja kantatien 65 Vaitinaron liittymän rakentamisesta taloussuunnitelmavuosina 2022–2025, hankkeiden tarvitsema rahoitus tuodaan erikseen valtuuston päätettäväksi. Tampereen henkilöratapihahankkeeseen on valtio myöntänyt 163 milj. euron valtuusrahoituksen Väylävirastolle. Kaupunginvaltuusto on päätöksillään 22.2.2021 § 25 ja 18.12.2023 § 191 myöntänyt kaupungin kokonaisrahoituksen 35,5 milj. euroa.

PALM-raportin yhteydessä on esitetty peruskaupungin ja tytäryhtiöiden ja -yhteisöjen suunnitellut investoinnit vuosille 2025–2039. Alustavassa suunnitelmassa peruskaupungin investointien osalta investointien esitetty kokonaismäärä on 3,0 mrd. euroa eli vuosittain keskimäärin 203 milj. euroa. Vuoden 2030 jälkeiselle ajalle on tässä vaiheessa vaikeaa määrittää vuotuista investointitasoa.

Tiedoksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Reija Linnamaa, Mikko Koskela, Arto Vuojolainen, Anna-Maija Väänänen,
Mikko Nurminen, Pekka Salmi, Virpi Ekholm, Katariina Pahkasalo

Liitteet

1 Kh 18.11.2024 PALM 2025–2039, raportti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 442

Järvi- ja luontomatkailun tiekartan tilannekatsaus

TRE:4076/00.01.03/2024

Valmistelija / lisätiedot:

Rantanen Teppo

Valmistelijan yhteystiedot

Kilpailukykyjohtaja Anna-Kaisa Heinämäki, puh. 040 639 7701, satamavastaava Tuomas Salovaara, puh. 041 731 0639 ja erityisasiantuntija Heikki Aittala, puh. 040 809 6539, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasianjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Järvi- ja luontomatkailun tiekartan tilannekatsaus merkitään tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden kilpailukykyjohtaja Anna-Kaisa Heinämälle, liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolaiselle, erityisasiantuntija Heikki Aittalalle ja satamavastaava Tuomas Salovaaralle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Mitja Tapio, Ilmari Nurminen ja Matti Helimo poistuivat kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Perustelut

Järvi- ja luontomatkailun tiekartta on hyväksytty kaupunginhallituksessa 19.12.2022 § 510. Tiekartassa nostettiin kehittämisen painopisteiksi uudistuvan ja vähäpäästöisen lähiläivaliikenteen ja monipuolisen järvimatkailun kehittäminen sekä kestävästi saavutettavat ympärivuotiset reitistöt ja vetovoimakohteet. Tiekartta luo pohjan järvi- ja luontomatkailun strategiselle kehitykselle.

Tampereella on maakunnan upeiden luontokohteiden ympäröimänä ja asukas pohjaltaan vahvana kasvavana kaupunkina ainutlaatuiset mahdollisuudet toimia järvi- ja luontomatkailun tunnettuna valtakunnallisena ykköskohteena ja suunnannäyttäjänä. Järvi- ja luontomatkailun mahdollisuudet lähellä urbaania ympäristöä luovat keskeisen sisällön monipuolisen tapahtumakaupungin tarjonnan lisäksi.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tiekartan toteuttamiseksi on tehty toimenpiteitä niin palveluinfraa uudistamalla kuin palvelutarjontaa, viestintää ja markkinointia kehittämällä. Uusina konsepteina ovat startanneet muun muassa Outdoor express ja Bike&Boat. Näiden käyttöaste on ollut erinomaista. Ekokumppaneiden toimesta on kehitetty retkeilyn kehitysohjelman mukaisia toimenpiteitä, kuten polkujuoksu- ja retkeilyreitistöjä. Lisäksi on panostettu viestintään ja markkinointiin, kuten luontomatkailun palveluyritysten koontiin yhteiselle Outdoorstampere.fi-alustalle sekä konseptoitu yhteismarkkinointia ja internetsivujen yhtenäistämistä asiakasystävällisemmäksi. Talven 2023–2024 aikana järjestettiin Visit Tampere Oy:n kanssa ideakilpailu luontomatkailun uudeksi tuotteeksi. Tällä hetkellä kehitteillä oleva Kartanosta kartanoon -polkupyöräpaketti on testivaiheessa.

Järvikohteista Peronsaaren ylläpitoa on uudelleenjärjestelty ja sen palvelutason säilyminen on varmistettu. Tampereen satamissa on lisätty vieraspaikkojen määrää, niiden jätehuoltoa on parannettu ja jäteveden tyhjennysasemia on lisätty. Särkänniemen alueen kaavatyö on edennyt ja Mustanlahden satamassa on tehty kehittämistyötä. Laukontorin satama-alueetta kehitetään osana Ratinan alueen kehittämistä. Lisäksi keskitytään kehittämään talviretkeilyn ja muun muassa retkiluistelun olosuhteiden ylläpitoa.

Keskeinen kehittämispotentiaali on ekologisen hop on - hop off -laivaliikenteen kehittämisessä, joka toteutuessaan voisi toimia joukkoliikenteeseen integroituna kulkumuotona, ensi vaiheessa Pyhäjärven alueella. Tähän liittyvää konseptia ja infra- ja kalustotarpeita on selvitetty mahdollisen pilotoinnin toteuttamiseksi seuraavien vuosien aikana. Kokonaisuus kytkeytyy vahvasti myös Viikinsaaren kehittämiseen, jonka konseptia on mahdollista uudistaa nykyistä vetovoimaisemmaksi matkailu- ja virkistyskohteeksi. Tämä edellyttää kuitenkin pitkäjänteistä investointien suunnittelua ja kehityspanostuksia sekä Viikinsaaren palveluiden ympärille kytkeytyvää kannattavaa matkailuliiketoimintaa.

Tiedoksi

Teppo Rantanen, Anna-Kaisa Heinämäki, Tuomas Salovaara, Arto Vuojolainen, Mikko Nurminen, Pekka Salmi, Heikki Aittala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 443

Valtuutetun, kaupunginhallituksen varajäsenen, yhdyskuntalautakunnan jäsenen ja maakuntavaltuuston jäsenen luottamustoimen päätyminen

TRE:5071/00.00.03/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Taina Lehmuskoski, puh. 044 423 5633, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoimiston johtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Antti Moisanderin luottamustoimi valtuutettuna, kaupunginhallituksen varajäsenenä, yhdyskuntalautakunnan jäsenenä sekä Pirkanmaan maakuntavaltuuston jäsenenä todetaan päättyneeksi.

Kaupunginhallitukseen valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Yhdyskuntalautakuntaan valitaan uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Pirkanmaan maakuntavaltuustoon valitaan uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Mikäli varajäsenen paikka jää valinnan myötä tyhjäksi, valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 18.11.2024 kokouksessa.

Perustelut

Perussuomalaisen valtuustoryhmän valtuutettu Antti Moisander on ilmoittanut 1.11.2024 kaupungille saapuneelle viestillä muuttavansa toiseen kuntaan 1.11.2024 lähtien. Siten hän menettää vaalikelpoisuutensa Tampereen kaupungin luottamustoimiin. Hän toimii kaupunginvaltuuston lisäksi kaupunginhallituksen varajäsenenä, yhdyskuntalautakunnan jäsenenä sekä Pirkanmaan maakuntavaltuuston jäsenenä.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kuntalain 78 §:n mukaan luottamushenkilön menettäessä vaalikelpoisuutensa hänet valinnut toimielin toteaa luottamustoimen päättyneeksi. Valtuutetun osalta päätöksen tekee valtuusto.

Kuntalain 17 §:n mukaan, jos valtuutetun on todettu menettäneen vaalikelpoisuutensa, valtuuston puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa valtuustoon jäljellä olevaksi toimikaudeksi asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan järjestyksessä ensimmäisen varavaltuutetun. Perussuomalaisten ensimmäinen varavaltuutettu on vuoden 2021 kuntavaalien perusteella Jani Moisio. Jani Moisio eronnut Perussuomalaisten valtuustoryhmästä 19.8.2024 ja liittynyt Tampereen Sosialidemokraattiseen valtuustoryhmään.

Varavaltuutettujen määrän jäädessä vajaaksi keskusvaalilautakunta määrää valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä uuden varavaltuutetun.

Kuntalain 73 §:ssä säädetään vaalikelpoisuudesta kunnanhallitukseen:

"Vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö;
- 2) henkilö, joka on kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- 3) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta;
- 4) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Henkilöstön edunvalvonnasta asianomaisessa kunnassa huolehtivan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen puheenjohtaja ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Vaalikelpoinen ei myöskään ole henkilö, joka yhteisön neuvottelijana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa vastaa edunvalvonnasta.

Enemmistön kunnanhallituksen jäsenistä on oltava muita kuin kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä."

Vaalikelpoisuudesta lautakuntaan säädetään kuntalain 74 §:ssä seuraavaa:

"Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;

3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa."

Hallintosäännön 10 §:n mukaan lautakuntien jäsenistä enemmistön tulee olla valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Myös lautakuntien varajäsenistä enemmistön tulee olla valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

Valtuusto on kokouksessaan 16.8.2021 § 127 nimennyt Tampereen kaupungin edustajat Pirkanmaan kuntien edustajainkokoukseen, joka on valinnut maakuntavaltuuston jäsenet toimikaudeksi. Pirkanmaan liiton perussopimuksen mukaan maakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet valitaan jäsenkuntien kunnanvaltuustojen jäsenistä. Pirkanmaan liiton perussopimuksen 12 §:n mukaan, mikäli jäsen tai varajäsen menettää vaalikelpoisuutensa kesken toimikauden tai muusta syystä eroaa valtuuston jäsenyydestä kesken toimikauden, päättää jäsenen edustama kunta eron myöntämisestä ja uuden jäsenen tai varajäsenen valitsemisesta jäljellä olevaksi toimikaudeksi, siten että kuntalain 58, 59 ja 64 § toteutuvat.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Asian käsittely ylimääräisenä valtuuston asiana on perusteltua luottamustoimissa tapahtuvien muutosten ajantasaisuuden varmistamiseksi.

Päätöksen liitteet sisältävät henkilötietoja, minkä johdosta niitä ei julkaista yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksi

Antti Moisander, Valitut, Aarne Raevaara, Jonna Koivumäki, Leeni Herrala, Juha Perämaa, Pirkanmaan liitto, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi

Liitteet

1 Eroanomus Moisander
(Verkkojulkisuus rajoitettu)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 444

Eron myöntäminen maakuntavaltuuston varajäsenen luottamustoimesta sekä täydennysvaali

TRE:5105/00.00.03/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Taina Lehmuskoski, puh. 044 423 5633, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasianjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Arto Grönroosin luottamustoimi Pirkanmaan maakuntavaltuuston varajäsenenä todetaan päättyneeksi.

Pirkanmaan maakuntavaltuustoon valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 18.11.2024 kokouksessa.

Perustelut

Maakuntavaltuuston varajäsen Arto Grönroos on 5.11.2024 saapuneella viestillä pyytänyt ero maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä. Arto Grönroos on toiminut Antti Moisanderin varajäsenenä Pirkanmaan maakuntavaltuustossa.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Valtuusto on kokouksessaan 16.8.2021 § 127 nimennyt Tampereen kaupungin edustajat Pirkanmaan kuntien edustajainkokoukseen, joka on valinnut maakuntavaltuuston jäsenet toimikaudeksi. Pirkanmaan liiton perussopimuksen mukaan maakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet valitaan jäsenkuntien kunnanvaltuustojen jäsenistä. Pirkanmaan liiton perussopimuksen 12 §:n mukaan, mikäli jäsen tai varajäsen menettää vaalikelpoisuutensa kesken toimikauden tai muusta syystä eroaa valtuuston jäsenyydestä kesken toimikauden, päättää jäsenen edustama kunta eron myöntämisestä ja uuden jäsenen tai varajäsenen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

valitsemisesta jäljellä olevaksi toimikaudeksi, siten että kuntalain 58, 59 ja 64 § toteutuvat.

Maakuntavaltuuston jäseniä ja varajäseniä valittaessa on otettava huomioon myös laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (4 a §), jonka mukaan kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Asian käsittely ylimääräisenä valtuuston asiana on perusteltua luottamustoimissa tapahtuvien muutosten ajantasaisuuden varmistamiseksi.

Tiedoksi

Arto Grönroos, Valittu, Pirkanmaan liitto, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi

Liitteet

- 1 Eroanomus Grönroos
- 2 Eroanomuksen täydennys Grönroos

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 445

Valtuustoaloite Pride-ratikan järjestämiseksi Tampereelle – Saana Kuusipalo ym.

TRE:3230/03.00.01/2024

Valmistelija / lisätiedot:

Rantanen Teppo

Valmistelijan yhteystiedot

Suhdetoiminta- ja markkinointipäällikkö Iina Ojala, puh. 040 801 6189 ja markkinointiasiantuntija Jonna Nyholm, puh. 040 674 3617, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasianjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Saana Kuusipalon ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Tampereen kaupunginvaltuuston Saana Kuusipalo (sd) ja Arttu Rintanen (kok) sekä 27 muuta valtuutettua ovat esittäneet valtuustoaloitteessaan, että Tampereen kaupungin tulisi selvittää pride-teipatun ratikan mahdollista toteuttamista yhdessä Tampereen Raitiotie Oy:n ja pride-yhteisön kanssa. Aloitetta perustellaan Tampereen avoimella ilmapiirillä ja yhdenvertaisuudella sekä kaupungin järjestämisen sateenkaariliputuksen pitkällä historialla. Tampereella järjestettävä Manse Pride kerää joka vuosi tuhansia tamperelaisia kävijöitä ja muistuttaa yhdenvertaisuustyön tärkeydestä ja ajankohtaisuudesta.

Tampereen kaupunki haluaa olla kaikkien kaupunki, jossa jokainen voi olla oma itsensä ja toteuttaa unelmiaan. Kaupunki on strategiassaan sitoutunut työskentelemään syrjimättömyyden puolesta ja vähentämään eriarvoisuutta. Kaupunki on sitoutunut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön, jossa tavoitteena on vaikuttaa myönteisesti ihmisten asenteisiin ja purkaa syrjiviä rakenteita. Kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön pohjana toimivat Suomen lait sekä kansainväliset tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja ihmisoikeussopimukset, ja työtä ohjaa kaupungin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

(2023). Tampereella on lisäksi kaupungin sisäinen henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka uusitaan kahden vuoden välein. Tampereen kaupungin toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa pride- ja muiden ihmisoikeustapahtumien kehittäminen on mainittu omana toimenpiteenään.

Tampereella liikennöi 20 raitiovaunua, joista kolmen vaunun ulkopintateippaukset myydään kaupallisille toimijoille. Myynnistä vastaa mainostoimisto PunaMusta Oy Tampereen Raitiotie Oy:n ja PunaMustan Oy:n välisen sopimuksen mukaisesti. Yksi vaunu on varattu Tampereen Ratikan taideohjelman Taideratikaksi. Yhden vaunun ulkopintateippauksia voi Tampereen kaupunki hyödyntää markkinointikäytössä.

Kaupungin käytössä olevalla ratikan ulkopintateippauksella halutaan nostaa teemoja, jotka koskettavat laajasti kaupunkiyhteisöä tai kaupunkilaisia ja kytkevät useiden kaupungin toimijoiden tekemistä yhteen. Teippauksen aiheen tulee olla ajankohtainen, mutta kuitenkin kestää aikaa. Teippaukset näkyvät katukuvassa suhteellisen kauan ja ne vaihdetaan pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa.

Teippauksen aiheina on priorisoitu kansainvälisiä suurtapahtumia, kaupunkilaisten kanssa käytävää vuoropuhelua tukevia teemoja ja teemoja, joilla nostetaan kaupungin strategisia painopisteitä. Etusijalla ovat teemat, joista voidaan kertoa kaupungin tekemiä konkreettisia tekoja. Kielellisen saavutettavuuden parantamiseksi teippauksen pääviesti tehdään aina vähintään kahdella kielellä: suomeksi ja englanniksi.

Elokuusta 2021 lähtien Tampereen kaupungin markkinointikäytössä olevan ratikan ulkopinnoilla on nähty seuraavia teemoja Kestävä Tampere 2030 -kehitysohjelma, Kiekon Koti/Home of Hockey, Luovien ihmisten Tampere, Lukemalla pääset minne vaan ja Tampereen ja Kiovan ystävyyskaupunkien 70-vuotisjuhlavuosi.

Tampereella vietetään Manse Pridea vuosittain kesäkuussa. Manse Priden järjestämisestä vastaa Sinuiksi ry yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa. Tampereen kaupunki on viime vuosina vahvistanut yhteistyötään tapahtuman kanssa. Tampereen kaupunki toteuttaa tapahtuman yhteyteen monipuolista sisältöä. Vuonna 2024 kaupungin nuorisopalvelut, museot, kirjasto ja muut yksiköt järjestivät pride-viikolla omaa erillisohjelmaa. Pride-viikko näkyi katukuvassa kaupungin infopinnoilla, kuten ratikkapysäkeillä ja ratikoiden näytöillä. Kaupunki osallistui apulaispormestari Matti Helimon johdolla pride-marssille ja kaupungilla oli marssissa oma blokkinsa. Priden pääjuhlaan Tampereen kaupunki on jo yli 10 vuoden ajan tuonut sateenkaarirauhan julistuksen ja lisäksi kaupungilla oli juhlassa oma piste.

Priden huomioiminen ratikan ulkopinnoilla on kaupungin strategisten tavoitteiden mukaista ja noudattelee ratikan teippauksen periaatteita.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Ajankohdallisesti Priden huomiointi olisi vaikuttavinta ajoittaa tapahtuman yhteyteen kesäkaudella. Vuoden 2025 osalta teippaukset on jo sovittu sitovasti ja uusia teemoja voidaan ottaa huomioon aikaisintaan vuoden 2026 teemojen suunnittelussa.

Vuoden 2025 osalta Tampereen kaupunki pohtii edellisinä vuosina jo toteutuneiden toimenpiteiden lisäksi muita tapoja huomioida Tampereen Pride -tapahtuma kaupunkikuvassa.

Tiedoksi

Saana Kuusipalo, Arttu Rintanen, Teppo Rantanen, Iina Ojala, Jonna Nyholm

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kaupunginhallitus, § 446, 18.11.2024

Kasvatus- ja opetuslautakunta, § 97, 29.10.2024

Elinvoima- ja osaamislautakunta, § 128, 06.11.2024

§ 446

Valtuustoaloite kouluruokailun kehittämiseksi – Mitja Tapio ym.

TRE:2270/12.00.01/2024

Kaupunginhallitus, 18.11.2024, § 446

Valmistelija / lisätiedot:

Viskari Kirsi, Ojalampi Ulla-Maija, Aalto Mari

Valmistelijan yhteystiedot

Johtaja, ammatillinen koulutus Kirsi Viskari, puh. 040 037 6420,

opetusjohtaja Ulla Ojalampi, puh. 050 428 3044, etunimi.

sukunimi@tampere.fi, lukiokoulutuksen johtaja Mari Aalto, puh. 040 187 4593, etunimi.sukunimi1@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoimiston johtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.

sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Mitja Tapion ym. aloite ja siihen annetut kasvatus- ja opetuslautakunnan ja elinvoima- ja osaamislautakunnan lausunnot merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Mitja Tapio, Kirsi Viskari, Ulla Ojalampi, Mari Aalto

Liitteet

1 Valtuustoaloite

2 Nuorisovaltuuston lausunto Mitja Tapion ym. valtuustoaloitteeseen kouluruokailun kehittämiseksi

3 Pirkanmaan Voimian lausunto valtuustoaloitteeseen kouluruokailun kehittämiseksi

Kasvatus- ja opetuslautakunta, 29.10.2024, § 97

Valmistelijat / lisätiedot:

Viskari Kirsi, Ojalampi Ulla-Maija, Aalto Mari

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Mitja Tapion ym. aloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Mitja Tapio esittää 22.4.2024 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa jättämässään aloitteessa, että Tampereen kaupunki käynnistää perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen kattavan kehittämishankkeen, jossa paneudutaan kouluruokailun kehittämiseen ruokailutilanteen ja koulun kulttuurin näkökulmista. Aloitteessa esitetään seuraavia asioita:

- Kehittämistyöhön on tärkeää ottaa mukaan oppilaat, kaikki koulu yhteisössä työskentelevät ammattiryhmät, huoltajat ja Pirkanmaan Voimia.
- Hanke voidaan toteuttaa esimerkiksi niin, että ensi vaiheessa valitaan tietyt pilottikoulut, joissa tunnistetaan kouluruokailuun liittyviä haasteita ja etsitään keinoja niiden purkamiseen.
- Pilotoinnin jälkeen uusia toimintatapoja soveltuvin osin otetaan käyttöön myös muissa oppilaitoksissa.

Aloitteen tekijät perustelevat aloitettaan kouluruokailun merkityksellä lasten ja nuorten ravitsemukselle, tapakasvatukselle, sosiaaliselle kasvulle sekä perheiden toimeentulolle. Kouluruokailun maukkauden ja ravitsevuuden osalta kehittämistyötä ja keskustelua on aloitteen mukaan käyty vireästi, mutta *kouluruokailun yhteisöllinen kehittäminen* on jäänyt vähemmälle huomiolle. Aloitteen tekijät perustelevat oppilaiden ja opiskelijoiden vähäistä osallistumista ruokailuihin vähäisellä *kouluruokailun arvostuksella, ruokailuhetken meluisuudella tai lyhyydellä sekä sosiaalisella paineella* jättää kouluruoka väliin. Myös *perheiden vaikutus* nähdään yhdeksi mahdolliseksi syyksi. Kouluruokailua pidetään kuitenkin aloitteessa merkittävänä mm. oppimistulosten ja keskittymiskyvyn mahdollisena parantajana.

Aivan kuten valtuustoaloitteen tekijät ovat aloitteessaan esitelleet, on suomalainen kouluruokailu hieno mahdollisuus paitsi ruokailuun ja täyttää, myös kasvattaa ruoka- ja tapakulttuurin osaamista sekä lisätä yhteisöllisyyttä. Tästä syystä sen kehittäminen ja mahdollisimman laadukas toteuttaminen on tärkeää huomioida arkipäiväisessä koulutyössä.

Perusopetus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Koulujen toimintaa ohjaa opetussuunnitelmien lisäksi koulun oma lukuvuosisuunnitelma. Lukuvuosisuunnitelmiin on merkattu myös kaupunkikohtaiset kehittämistehtävät, eli kaikille kouluille yhteiset painopisteet, kehittämisteemat ja tehtävät. Lukuvuonna 2024-25 Tampereen perusopetuksen koulujen lukuvuosisuunnitelmassa on yhdeksi kouluille yhteiseksi teemaksi nostettu kestävä kouluruokailun kehittäminen. Kestävään kouluruokailuun liittyy olennaisesti ateriakokonaisuus ja ravitsemuksellinen kestävyys, mutta yhtä olennaisena osana myös kouluruokailukulttuuri sekä aloitteessakin mainitut ruokarauha, ruuan arvostus ja yleinen ruokapuhe.

Kestävän kouluruokailun kehittäminen aloitetaan Tampereen perusopetuksen kouluissa lukuvuonna 24-25 nykytila.fi -arvion täyttämällä. Nykytila-arvio on Maistuva koulu-, Ruokakunta- ja Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen –hankkeissa tuotettu työkalu, jonka avulla voidaan arvioida koulun ruokailun ja ruokakasvatuksen toteutumista viidellä eri osa-alueella: 1) Ruokakasvatuksen tuki ja jatkuvuus, 2) Ruokakasvatus osana kasvatusta ja opetusta, 3) Ruokailun järjestäminen ja kehittäminen, 4) Monipuolinen ja riittävä ateria ja 5) Ruokakasvatusta edistävä yhteistyö. Nykytila-arvioinnista haettiin käyttökokemuksia kolmessa tamperelaisessa koulussa (Kaukajärvi, Leinola ja Tampereen kansainvälisessä koulu) lukuvuonna 2023-2024. Nykytila-arvion koulussa täyttää työryhmä, joka koostuu rehtor(e)ista, opettajista, oppilaista, ruokapalvelun edustajasta, sekä mahdollisuuksien mukaan terveydenhoitajasta, kouluvalmentajasta, vanhemmista. Nykytila-arvion täyttäminen kokoaakin parhaimmillaan yhteisen näkemyksen oman koulun toimivista käytännöistä sekä mahdollisista kehittämiskohteista. Koulu saa vastauksista koosteen, jota se voi käyttää valitessaan oman koulun ruokailun ja ruokakasvatuksen kehittämiskohteita. Nykytila.fi -sivusto mahdollistaa tulosten seuraamisen myös kuntakohtaisesti.

Tampereella on vuoden 2023 aikana sovittu *kouluruokatyöryhmän perustamisesta*. Kouluruokatyöryhmä seuraa kaupunkikohtaisesti kouluruokailuun ja ruokakasvatukseen liittyviä teemoja, nykytila-arvion tuloksia, sekä tekee ehdotuksia kaupunkitasoisiksi kehittämiskohteiksi. Kouluruokatyöryhmässä on jäsenenä koulujen oppilaita, opettajia ja rehtoreita, kasvatuksen ja koulutuksen alan päälliköitä, asiantuntijoita, vanhempia, valtuutettuja, Pirkanmaan Voimian edustaja ja puheenjohtajana apulaispormestari. Työryhmä kokoontui ensimmäisen kerran helmikuussa 2024. Kokouksessa kuultiin kolmen pilottikoulun kokemuksia nykytila-arvion täyttämisestä ja sovittiin jatkoaskeleet. Kouluruokatyöryhmä kokoontuu seuraavan kerran alkuvuodesta 2025, jolloin se tarkastelee nykytila-arvion tuloksia koko kaupungista ja keskustelee seuraavista jatkoaskeleista.

Kouluruokailun houkuttelevuuden lisääminen on kirjattu myös kasvatus- ja opetuslautakunnan vuosisuunnitelmaan 2024. Toimenpiteen toteutumista seurataan kouluruokatyöryhmän kokoontumisten ja sen ehdottamien toimenpiteiden avulla.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Koulujen lukuvuosisuunnitelmissa 2024-2025 on lisäksi annettu oppilaskunnille tehtävä ruokailuun liittyen. Lukuvuosisuunnitelmassa ehdotetaan, että "oppilaskunnat pitävät kouluruokailun kehittämistä esillä säännöllisesti kouluvuoden aikana". Oppilaskuntia pyydetään täyttämään oma arvionsa kouluruokailun nykytilasta maistuvan koulun tilanekartoituslomakkeella. Voimian kanssa on sovittu yhteistyöstä niin, että Voimian edustaja osallistuu työhön oppilaskuntien ja niitä ohjaavien opettajien kanssa.

Perusopetuksessa on aloitettu syksyllä 2024 yhteistyö MLL:n Hämeen piirin kanssa yläkoulujen tukioppilastoiminnan kehittämiseksi Tampereella. MLL:n mallissa on useita sosiaalistavia tukitoimia, joista osa liittyy suoraan kouluruokailuun. Tukioppilaat voivat perustaa yläkouluissa ruokaloihin kaveripöytiä, jolloin estetään ns. yksinäiset ruokailut ja sosiaalinen kouluruokailutilanne mahdollistuu kaikille.

Perusopetuksessa on käynnissä lisäksi yksittäisiä hankkeita ja tempauksia joko pilottikoululla tai yksittäisen toimijan toteuttamana (mm. Ekokumppaneiden hävikkiviikko, Juhannuskylän koulupuutarha). Pysyvämpi ja kaikille koululuokille avoin ruoantuotantoon tutustuttava oppimisympäristö on rakennettu AhlmanEdun kampukselle. Maasta lautaselle -seikkailupolku tekee tutuksi ruokajärjestelmää ja pyrkii nostamaan ruuan arvostusta. Tietoisuutta tästä on hyvä nostaa koululuokkien ohjaaville opettajille.

Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan päivityksen yhteydessä yhdeksi toimenpiteeksi on nostettu Tampereen kestävyyskasvatuspolun laatiminen. Maaliskuussa 2024 pidetyssä yhteistyökokouksessa, jossa oli läsnä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen kehittäjiä, päätettiin lähteä edistämään kestävyyskasvatuspolun rakentamista ruokakasvatuspolun avulla. Kestävän ruokailun tavoitteiden ja toimenpiteiden kirjaaminen varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle voi myöhemmin toimia mallina laajemmalle kestävyyskasvatuksen polulle.

Aloitteen tekijät ovat huomanneet saman kouluruokailun yhteisöllisyyden näkökulman, mikä perusopetuksessakin on nostettu samaan aikaan yhdeksi kaupunkitasoiseksi kehittämiskohteeksi. Kouluruokailun kehittämistoimet on aloitettu pysyvänä toimintana ja rakenteita muuttavana jatkuvana kehittämisprojektina, eikä lyhytaikaisena hankkeena. Kehittämistoimia on jo pilotoitu kolmessa koulussa. Nykytila.fi -työkalun avulla etsitään kouluruokailun haasteita ja laajapohjainen kouluruokatyöryhmä miettii haasteiden perusteella kehittämiskohteita ja lisätoimenpiteitä. Nykytila.fi -työkalu tuo esiin myös kouluruokailun vahvuuksia, joita voidaan edelleen levittää muille kouluille.

Perusopetuksessa on edellä kerrotusti jo käynnistetty kouluruokailun yhteisöllisen kehittämisen toimenpiteitä. Koulurakennusten ruokailutilojen yleiseen viihtyvyyteen ja akustiikkaan kiinnitetään huomiota kunkin koulun perusparannusvaiheessa. Jatkotoimenpiteenä voidaan pohtia toisen asteen mukaan tuomista kouluruokatyöryhmään.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Toinen aste

Ammatillinen koulutus

Tampereen ammattiopisto Tredun näkökulmasta kouluruokailun kehittäminen yhteisöllisenä tapahtumana on kannatettavaa. Kouluterveyskyselyn keskeiset vuoden 2023 tulokset Tampereen osalta osoittavat, että koululounaan laadun ja maun hyväksi kokeneiden osuudet ovat kääntyneet laskuun. Pojista 35 % ei syö koululounasta, tytöistä 56 %. Erityisesti tyttöjen koululounaan syömättömyys on kasvanut. Lisäksi tytöistä 56 % ei syönyt aamupalaa joka arkipäivä, pojista 47 %. Elintavat nuoruudessa ovat monella tapaa yhteydessä aikuisuuden elintapoihin, terveyteen ja sosioekonomiseen asemaan. Fyysinen aktiivisuus, ruutuaika, ruokailutottumukset, tupakointi ja alkoholinkulutus ovat keskeisiä terveyteen vaikuttavia elintapoja (WHO, 2009). Nuorten ravitsemusta tarkasteltaessa kouluterveyskyselyn mukaan suuri osa nuorista ei syö riittävästi hedelmiä, marjoja tai kasviksia (THL, 2017).

Useimmissa Tredun kampuksista ruokapalvelut tuottaa Pirkanmaan Voimia (liitteenä Voimian lausunto). Voimian osallistuminen kehittämiseen on keskeisen tärkeää. Voimia on ollut aiemmin muun muassa opiskelijakunnan ja Tredun johdon tapaamisissa keskustelemassa ruoan laadusta ja suunnitelluista toimenpiteistä. Voimia on tehnyt osaltaan opiskelijapalautekyselyitä.

Tredun henkilöstö on myös koonnut palautteita opiskelijoilta sekä omia kokemuksiaan ruokailutilanteiden kehittämishaasteista. Erityisesti herkemmät opiskelijat voivat kokea ruokailutilanteeseen liittyviä sosiaalisia paineita. Kokemusten mukaan joillekin opiskelijoille ruokailutilanteessa ongelmana voi olla yksinäisyys, jolloin muiden seuraan istuminen ruokailutilanteessa on vaikeaa. Jotkut kokevat myös muiden arvostelevan syömänsä ruoan määrää, mikä voi johtaa ruokailutilanteen välttämiseen. Korona-aikana käytettyjen käsienpesun ja ruokailuvalvonnan työntekijöiden koettiin rauhoittaneen ruokailutilannetta ja opiskelijat toivovat ruokailutilanteisiin aikuista henkilökuntaa, esimerkiksi palveluntuottajan puolelta, opastamaan itse ruokailutarjoilun, mutta myös ruokailusovelluksen käytössä. Ystävällinen henkilökunta ja vastaanotto lisäävät ruokailuun osallistumisen mielekkyyttä. Ruokailutauon pituus koetaan usein riittämättömäksi ja ruokailuaika voi olla epäsopeva, esimerkiksi liian varhainen. Opiskelijat ovat palautekyselyissä tuoneet esiin myös kokemuksia siitä, että ruokailutilat ovat liian pieniä opiskelijamäärään verrattuna, ruokailutapahtuma on meluisa, ruokaa ei välttämättä ole tarjolla riittävästi tai puuttuvat tarjottimet tai muut tarkoituksenmukaiset ruokailuvälineet vähentävät ruokailutilanteen käytännön toimivuutta. Ruokailuun osallistuminen tarkoittaa usein ruuhkaa, jonotusta ja meteliä ja osa opiskelijoista jättää ruokailun kokonaan väliin, koska toivottu tauko ja rauhallinen ruokahetki ei toteudu. Ruoan laatua ei aina koeta hyväksi, vaan toivotaan muun muassa monipuolisuutta salaatteihin ja raasteisiin, riittävästi proteiineja sisältäviä ruokia, ravintorikkaita, enemmän

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

perinteisiä suomalaisia kotiruokia ja vähemmän vahvoja mausteita tai muita vatsavaivoja aiheuttavia ruokia sekä jälkiruoaksi esimerkiksi hedelmiä.

Tredussa on tunnistettu kouluruokailun merkitys ja siihen liittyvät haasteet. Tredu näkee kehittämisen tärkeäksi ja suhtautuu valtuustoaloitteen mukaiseen kehitysehdotukseen myönteisesti. Kehittämisessä tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä paitsi palveluntuottajan ja opiskelijoiden / opiskelijakunnan kanssa, myös huoltajien kanssa, jotka eivät aina ole tietoisia nuorensa osallistumattomuudesta kouluruokailuun. Hankkeessa olisi hyvä panostaa erityisesti aloittavien opiskelijoiden kokemukseen turvallisesta ja miellyttävästä ruokailutilanteesta, ruokailutiloihin ja aikataulutukseen, pöytäryhmittelyyn sekä korostaa maksuttoman kouluruokailun merkitystä niin opiskelijoiden kuin huoltajien suuntaan. Tredu on valmis pilotoimaan kehittämistoimia niin varsinaisen ruokailutapahtuman kuin muiden siihen liittyvien järjestelyiden osalta.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksessa päivittäinen kouluruokailu ja sen kehittäminen nähdään äärimmäisen tärkeänä. Toisen asteen ruokailuja on kehitetty jo useamman vuoden ajan järjestämällä säännöllisiä palaveria Pirkanmaan Voimian kanssa. Kouluruokailu on tärkeä osa opiskelijan koulupäivää ja se mahdollistaa muun muassa erilaisiin ruokakulttuureihin ja ruokiin tutustumisen ja myös yhteisöllisyyden edistämisen.

Kouluterveyskyselyssä 2023 jopa 26,6 % opiskelijoista ilmoitti, että ei syö kouluruokaa päivittäin. Tämä vaikuttaa opiskelijan jaksamiseen ja kognitiivisiin kykyihin päivän aikana. Kouluruokailun kehittäminen on siis tärkeää ja siihen tulee osallistaa opiskelijat ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajat. Kouluterveyskyselyssä 2023 kouluruokailu näyttäytyi muutenkin huolestuttavana verrattuna kyselyn tuloksiin vuonna 2021. Tämä on kuitenkin seurausta ennen kaikkea siitä, että Pirkanmaan Voimia oli juuri ennen kyselyn toteuttamista siirtynyt yhteiskeittiö Pataan, mikä aiheutti väliaikaisesti laskua ruuan laadussa. Tilanne on sen jälkeen parantunut. Pirkanmaan Voimia kerää jatkuvasti palautetta palautelaitteilla ruuan laadusta ja määrästä. Isoja korjausliikkeitä on tehty mm. tarjoamalla erilaisia mausteita, joita voi itse lisätä ruokaan.

Lukioissa ruokailu tapahtuu pääsääntöisesti noin klo 10.45–13.15 välisenä aikana, useimmissa lukiossa kolmessa eri vuorossa. Ruokailutilat ovat avoimia ja niissä voi melutaso joskus kohota liian korkealle. Tähän pyritään puuttamaan porrastamalla ruokailua tarpeeksi, jotta ruokailijoiden määrä pysyy kohtuullisena. Lukioiden opiskelijamäärä on kuitenkin kasvanut kuuden viime vuoden aikana lähes tuhannella opiskelijalla ilman lisätiloja, joten on selvää, että tämä näkyy myös ruokailutilanteissa. Erilaisia akustisia ratkaisuja kokeillaan joissakin lukioissa ja niihin kiinnitetään erityistä huomiota lukioiden perusparannusten ja uudisrakentamisen yhteydessä. Esimerkiksi Teknillisellä lukiolla on ollut muutaman vuoden ajan käytössä hiljaisen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

ruokailun tila. Opiskelijat kokevat ruokailun rauhattomuuden ja kiireen isona ongelmana. Joissain lukioissa jonot venyvät niin pitkiksi, että itse syömiselle jää aikaa liian vähän. Tätä pitäisi kehittää lukioissa yhdessä Voimian kanssa esimerkiksi porrastamalla ruokailuja edelleen ja toisaalta lisäämällä linjastojen määrää. Myös astioiden palautus tulisi miettiä niin, että siinä ei syntyisi juurikaan jonoja. Voimian kanssa yhdessä onkin mietitty myös ruokailun sujuvuutta aina Tuudo-opiskelijakortin näyttämisestä astioiden palautukseen, mutta toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä.

Pirkanmaan Voimian kanssa on sovittu yhteistyössä mm. kasvisruuan tarjoamisesta ensimmäisenä linjastolla. Kasvisruoka on myös tarjolla jokaiselle opiskelijalle, eikä kasvisruokavaliota enää lasketa erikoisruokavalioksi. Tämä on kirjattu myös lukioiden ja Voimian yhteiseksi toimenpiteeksi ilmastovahtiin. Kasvisruoka on kuitenkin opiskelijoiden mielestä usein huonolaatuista, ja he toivoisivat esimerkiksi selkeän kasvisruuan tarjoamista, eikä lihankorvikkeita niin kuin nykyiset ruuat usein ovat. Myös kasvisruuan proteiinipitoisuuteen tulee kiinnittää huomiota enemmän. Moni opiskelija toivoo myös ruuan ainesosien selkeyttä ja tarjoamista erikseen. Opiskelijat ehdottavat, että lukioissa järjestettäisiin äänestys lempiruuuista ja ruokalistat koostettaisiin pitkälti näiden mukaan.

Kouluruokailu on myös sosiaalinen tilanne. Lukiolaisista 37,7, % (Kouluterveyskysely 2023) kokee sosiaalista ahdistuneisuutta. Ahdistuksen vuoksi osa jättää kouluruuan syömättä kokonaan, koska kokee, että ei pysty osallistumaan ruokailuun yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Ruokailun aikana voi tuntea myös yksinäisyyttä, jos ei ole ketään, jonka kanssa istua samaan pöytään. Kouluruokailun kehittäminen erityisesti yhteisöllisestä näkökulmasta koetaan tärkeäksi.

Opiskelijat eivät tunnista aloitteessa mainittua kouluruokailuun osallistumisen paheksumista ja he osaavat arvostaa hyvää koululounasta. Lukioissa on siis jo tunnistettu kouluruokailun merkitys ja siihen liittyvät haasteet. Lukiot näkevät kehittämisen tärkeäksi ja suhtautuvat valtuustoaloitteen mukaiseen kehitysehdotukseen myönteisesti. Kehittämisessä tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä paitsi palveluntuottajan ja opiskelijoiden / opiskelijakunnan kanssa, myös huoltajien kanssa. Tampereen vanhemmat ry. on käynyt mm. osallistumassa kouluruokailuun, jotta he saavat käsityksen ruokailutilanteesta ja ruuan laadusta. Kehittämisessä tulisi panostaa erityisesti ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kokemukseen turvallisesta ja miellyttävästä ruokailutilanteesta, ruokailutiloihin ja aikataulutukseen, pöytäryhmittelyyn sekä korostaa maksuttoman kouluruokailun merkitystä jaksamiselle ja oppimiselle niin opiskelijoiden kuin huoltajienkin suuntaan. Lukiot ovat valmiita pilotoimaan kehittämistoimia niin varsinaisen ruokailutapahtuman kuin muiden siihen liittyvien järjestelyiden osalta. Lukiokoulutus kuitenkin näkee, että jo mahdollisen hankkeen aikana tulee huomioida jokaisen yksikön ominaispiirteet ja kehittää kouluruokailua myös yksikkökohtaisesti.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
 - 2 Pirkanmaan Voimian lausunto valtuustoaloitteeseen kouluruokailun kehittämisestä
 - 3 Nuorisovaltuuston lausunto Mitja Tapion ym. valtuustoaloitteeseen kouluruoan kehittämisestä
-

Elinvoima- ja osaamislautakunta, 06.11.2024, § 128

Valmistelijat / lisätiedot:

Viskari Kirsi, Ojalampi Ulla-Maija, Aalto Mari

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Salmi Pekka, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Mitja Tapion ym. aloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Mitja Tapio esittää 22.4.2024 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa jättämässään aloitteessa, että Tampereen kaupunki käynnistää perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen kattavan kehittämishankkeen, jossa paneudutaan kouluruokailun kehittämiseen ruokailutilanteen ja koulun kulttuurin näkökulmista. Aloitteessa esitetään seuraavia asioita:

- Kehittämistyöhön on tärkeää ottaa mukaan oppilaat, kaikki kouluyhteisössä työskentelevät ammattiryhmät, huoltajat ja Pirkanmaan Voimia.
- Hanke voidaan toteuttaa esimerkiksi niin, että ensi vaiheessa valitaan tietyt pilottikoulut, joissa tunnistetaan kouluruokailuun liittyviä haasteita ja etsitään keinoja niiden purkamiseen.
- Pilotoinnin jälkeen uusia toimintatapoja soveltuvin osin otetaan käyttöön myös muissa oppilaitoksissa.

Aloitteen tekijät perustelevat aloitettaan kouluruokailun merkityksellä lasten ja nuorten ravitsemukselle, tapakasvatukselle, sosiaaliselle kasvulle sekä perheiden toimeentulolle. Kouluruuan maukkauden ja ravitsevuuden osalta kehittämistyötä ja keskustelua on aloitteen mukaan käyty vireästi, mutta *kouluruokailun yhteisöllinen kehittäminen* on jäänyt

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

vähemmälle huomiolle. Aloitteen tekijät perustelevat oppilaiden ja opiskelijoiden vähäistä osallistumista ruokailuihin vähäisellä *kouluruuan arvostuksella, ruokailuhetken meluisuudella tai lyhyydellä sekä sosiaalisella paineella* jättää kouluruoka väliin. Myös *perheiden vaikutus* nähdään yhdeksi mahdolliseksi syyksi. Kouluruokailua pidetään kuitenkin aloitteessa merkittävänä mm. oppimistulosten ja keskittymiskyvyn mahdollisena parantajana.

Aivan kuten valtuustoaloitteen tekijät ovat aloitteessaan esitelleet, on suomalainen kouluruokailu hieno mahdollisuus paitsi ruokailla ja täyttää, myös kasvattaa ruoka- ja tapakulttuurin osaamista sekä lisätä yhteisöllisyyttä. Tästä syystä sen kehittäminen ja mahdollisimman laadukas toteuttaminen on tärkeää huomioida arkipäiväisessä koulutyössä.

Perusopetus

Koulujen toimintaa ohjaa opetussuunnitelmien lisäksi koulun oma lukuvuosisuunnitelma. Lukuvuosisuunnitelmiin on merkattu myös kaupunkikohtaiset kehittämistehtävät, eli kaikille kouluille yhteiset painopisteet, kehittämisteemat ja tehtävät. Lukuvuonna 2024-25 Tampereen perusopetuksen koulujen lukuvuosisuunnitelmassa on yhdeksi kouluille yhteiseksi teemaksi nostettu kestävä kouluruokailun kehittäminen. Kestävään kouluruokailuun liittyy olennaisesti ateriakokonaisuus ja ravitsemuksellinen kestävyys, mutta yhtä olennaisena osana myös kouluruokailukulttuuri sekä aloitteessakin mainitut ruokarauha, ruuan arvostus ja yleinen ruokapuhe.

Kestävän kouluruokailun kehittäminen aloitetaan Tampereen perusopetuksen kouluissa lukuvuonna 24-25 nykytila.fi -arvion täyttämällä. Nykytila-arvio on Maistuva koulu-, Ruokakunta- ja Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen -hankkeissa tuotettu työkalu, jonka avulla voidaan arvioida koulun ruokailun ja ruokakasvatuksen toteutumista viidellä eri osa-alueella: 1) Ruokakasvatuksen tuki ja jatkuvuus, 2) Ruokakasvatus osana kasvatusta ja opetusta, 3) Ruokailun järjestäminen ja kehittäminen, 4) Monipuolinen ja riittävä ateria ja 5) Ruokakasvatusta edistävä yhteistyö. Nykytila-arvioinnista haettiin käyttökokemuksia kolmessa tamperelaisessa koulussa (Kaukajärvi, Leinola ja Tampereen kansainvälinen koulu) lukuvuonna 2023-2024. Nykytila-arvion koulussa täyttää työryhmä, joka koostuu rehtor(e)ista, opettajista, oppilaista, ruokapalvelun edustajasta, sekä mahdollisuuksien mukaan terveydenhoitajasta, kouluvalmentajasta, vanhemmista. Nykytila-arvion täyttäminen kokoaakin parhaimmillaan yhteisen näkemyksen oman koulun toimivista käytännöistä sekä mahdollisista kehittämiskohteista. Koulu saa vastauksista koosteen, jota se voi käyttää valitessaan oman koulun ruokailun ja ruokakasvatuksen kehittämiskohteita. Nykytila.fi -sivusto mahdollistaa tulosten seuraamisen myös kuntakohtaisesti.

Tampereella on vuoden 2023 aikana sovittu *kouluruokatyöryhmän perustamisesta*. Kouluruokatyöryhmä seuraa kaupunkikohtaisesti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

kouluruokailuun ja ruokakasvatukseen liittyviä teemoja, nykytila-arvion tuloksia, sekä tekee ehdotuksia kaupunkitasoisiksi kehittämiskohteiksi. Kouluruokatyöryhmässä on jäsenenä koulujen oppilaita, opettajia ja rehtoreita, kasvatuksen ja koulutuksen alan päälliköitä, asiantuntijoita, vanhempia, valtuutettuja, Pirkanmaan Voimian edustaja ja puheenjohtajana apulaispormestari. Työryhmä kokoontui ensimmäisen kerran helmikuussa 2024. Kokouksessa kuultiin kolmen pilottikoulun kokemuksia nykytila-arvion täyttämistä ja sovittiin jatkoaskeleet. Kouluruokatyöryhmä kokoontuu seuraavan kerran alkuvuodesta 2025, jolloin se tarkastelee nykytila-arvion tuloksia koko kaupungista ja keskustelee seuraavista jatkoaskeleista.

Kouluruokailun houkuttelevuuden lisääminen on kirjattu myös kasvatus- ja opetuslautakunnan vuosisuunnitelmaan 2024. Toimenpiteen toteutumista seurataan kouluruokatyöryhmän kokoontumisten ja sen ehdottamien toimenpiteiden avulla.

Koulujen lukuvuosisuunnitelmissa 2024-2025 on lisäksi annettu oppilaskunnille tehtävä ruokailuun liittyen. Lukuvuosisuunnitelmassa ehdotetaan, että "oppilaskunnat pitävät kouluruokailun kehittämistä esillä säännöllisesti kouluvuoden aikana". Oppilaskuntia pyydetään täyttämään oma arvionsa kouluruokailun nykytilasta maistuvan koulun tilanekartoituselomakkeella. Voimian kanssa on sovittu yhteistyöstä niin, että Voimian edustaja osallistuu työhön oppilaskuntien ja niitä ohjaavien opettajien kanssa.

Perusopetuksessa on aloitettu syksyllä 2024 yhteistyö MLL:n Hämeen piirin kanssa yläkoulujen tukioppilastoiminnan kehittämiseksi Tampereella. MLL:n mallissa on useita sosiaalisia tukitoimia, joista osa liittyy suoraan kouluruokailuun. Tukioppilaat voivat perustaa yläkouluissa ruokaloihin kaveripöytiä, jolloin estetään ns. yksinäiset ruokailut ja sosiaalinen kouluruokailutilanne mahdollistuu kaikille.

Perusopetuksessa on käynnissä lisäksi yksittäisiä hankkeita ja tempauksia joko pilottikoululla tai yksittäisen toimijan toteuttamana (mm. Ekokumppaneiden hävikkiviikko, Juhannuskylän koulupuutarha). Pysyvämpi ja kaikille koululuokille avoin ruoantuotantoon tutustuttava oppimisympäristö on rakennettu AhlmanEdun kampukselle. Maasta lautaselle -seikkailupolku tekee tutuksi ruokajärjestelmää ja pyrkii nostamaan ruuan arvostusta. Tietoisuutta tästä on hyvä nostaa koululuokkien ohjaaville opettajille.

Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan päivityksen yhteydessä yhdeksi toimenpiteeksi on nostettu Tampereen kestävyyskasvatustalon laatiminen. Maaliskuussa 2024 pidetyssä yhteistyökokouksessa, jossa oli läsnä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen kehittäjiä, päätettiin lähteä edistämään kestävyyskasvatustalon rakentamista ruokakasvatustalon avulla. Kestävän ruokailun tavoitteiden ja toimenpiteiden kirjaaminen varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle voi myöhemmin toimia mallina laajemmalle kestävyyskasvatustalon polulle.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Aloitteen tekijät ovat huomanneet saman kouluruokailun yhteisöllisyyden näkökulman, mikä perusopetuksessakin on nostettu samaan aikaan yhdeksi kaupunkitasoiseksi kehittämiskohteeksi. Kouluruokailun kehittämistoimet on aloitettu pysyvänä toimintana ja rakenteita muuttavana jatkuvana kehittämisprojektina, eikä lyhytaikaisena hankkeena. Kehittämistoimia on jo pilotoitu kolmessa koulussa. Nykytila.fi -työkalun avulla etsitään kouluruokailun haasteita ja laajapohjainen kouluruokatyöryhmä miettii haasteiden perusteella kehittämiskohteita ja lisätoimenpiteitä. Nykytila.fi -työkalu tuo esiin myös kouluruokailun vahvuuksia, joita voidaan edelleen levittää muille kouluille.

Perusopetuksessa on edellä kerrotusti jo käynnistetty kouluruokailun yhteisöllisen kehittämisen toimenpiteitä. Koulurakennusten ruokailutilojen yleiseen viihtyvyyteen ja akustiikkaan kiinnitetään huomiota kunkin koulun perusparannusvaiheessa. Jatkotoimenpiteenä voidaan pohtia toisen asteen mukaan tuomista kouluruokatyöryhmään.

Toinen aste

Ammatillinen koulutus

Tampereen ammattiopisto Tredun näkökulmasta kouluruokailun kehittäminen yhteisöllisenä tapahtumana on kannatettavaa. Kouluterveyskyselyn keskeiset vuoden 2023 tulokset Tampereen osalta osoittavat, että koululounaan laadun ja maun hyväksi kokeneiden osuudet ovat kääntyneet laskuun. Pojista 35 % ei syö koululounasta, tytöistä 56 %. Erityisesti tyttöjen koululounaan syömättömyys on kasvanut. Lisäksi tytöistä 56 % ei syönyt aamupalaa joka arkipäivä, pojista 47 %. Elintavat nuoruudessa ovat monella tapaa yhteydessä aikuisuuden elintapoihin, terveyteen ja sosioekonomiseen asemaan. Fyysinen aktiivisuus, ruutu-aika, ruokailutottumukset, tupakointi ja alkoholinkulutus ovat keskeisiä terveyteen vaikuttavia elintapoja (WHO, 2009). Nuorten ravitsemusta tarkasteltaessa kouluterveyskyselyn mukaan suuri osa nuorista ei syö riittävästi hedelmiä, marjoja tai kasviksia (THL, 2017).

Useimmissa Tredun kampuksista ruokapalvelut tuottaa Pirkanmaan Voimia (liitteenä Voimian lausunto). Voimian osallistuminen kehittämiseen on keskeisen tärkeää. Voimia on ollut aiemmin muun muassa opiskelijakunnan ja Tredun johdon tapaamisissa keskustelemassa ruoan laadusta ja suunnitelluista toimenpiteistä. Voimia on tehnyt osaltaan opiskelijapalautekyselyitä.

Tredun henkilöstö on myös koonnut palautteita opiskelijoilta sekä omia kokemuksiaan ruokailutilanteiden kehittämishaasteista. Erityisesti herkemmat opiskelijat voivat kokea ruokailutilanteeseen liittyviä sosiaalisia paineita. Kokemusten mukaan joillekin opiskelijoille ruokailutilanteessa ongelmana voi olla yksinäisyys, jolloin muiden seuran istuminen ruokailutilanteessa on vaikeaa. Jotkut kokevat myös muiden arvostelevan syömänsä ruoan määrää, mikä voi johtaa ruokailutilanteen välttämiseen. Korona-aikana käytettyjen käsienpesun ja ruokailuvalvonnan työntekijöiden koettiin rauhoittaneen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

ruokailutilannetta ja opiskelijat toivovat ruokailutilanteisiin aikuista henkilökuntaa, esimerkiksi palveluntuottajan puolelta, opastamaan itse ruokailutarjoilun, mutta myös ruokailusovelluksen käytössä. Ystävällinen henkilökunta ja vastaanotto lisäävät ruokailuun osallistumisen mielekkyyttä. Ruokailutauon pituus koetaan usein riittämättömäksi ja ruokailuaika voi olla epäsopiva, esimerkiksi liian varhainen. Opiskelijat ovat palautekyselyissä tuoneet esiin myös kokemuksia siitä, että ruokailutilat ovat liian pieniä opiskelijamäärään verrattuna, ruokailutapahtuma on meluisa, ruokaa ei välttämättä ole tarjolla riittävästi tai puuttuvat tarjottimet tai muut tarkoituksenmukaiset ruokailuvälineet vähentävät ruokailutilanteen käytännön toimivuutta. Ruokailuun osallistuminen tarkoittaa usein ruuhkaa, jonotusta ja meteliä ja osa opiskelijoista jättää ruokailun kokonaan väliin, koska toivottu tauko ja rauhallinen ruokahetki ei toteudu. Ruoan laatua ei aina koeta hyväksi, vaan toivotaan muun muassa monipuolisuutta salaatteihin ja raasteisiin, riittävästi proteiineja sisältäviä ruokia, ravintorikkaita, enemmän perinteisiä suomalaisia kotiruokia ja vähemmän vahvoja mausteita tai muita vatsavaivoja aiheuttavia ruokia sekä jälkiruoaksi esimerkiksi hedelmiä.

Tredussa on tunnistettu kouluruokailun merkitys ja siihen liittyvät haasteet. Tredu näkee kehittämisen tärkeäksi ja suhtautuu valtuustoaloitteen mukaiseen kehitysehdotukseen myönteisesti. Kehittämisessä tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä paitsi palveluntuottajan ja opiskelijoiden / opiskelijakunnan kanssa myös huoltajien kanssa, jotka eivät aina ole tietoisia nuorensa osallistumattomuudesta kouluruokailuun. Hankkeessa olisi hyvä panostaa erityisesti aloittavien opiskelijoiden kokemukseen turvallisesta ja miellyttävästä ruokailutilanteesta, ruokailutiloihin ja aikataulutukseen, pöytäryhmittelyyn sekä korostaa maksuttoman kouluruokailun merkitystä niin opiskelijoiden kuin huoltajien suuntaan. Tredu on valmis pilotoimaan kehittämistoimia niin varsinaisen ruokailutapahtuman kuin muiden siihen liittyvien järjestelyiden osalta.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksessa päivittäinen kouluruokailu ja sen kehittäminen nähdään äärimmäisen tärkeänä. Toisen asteen ruokailuja on kehitetty jo useamman vuoden ajan järjestämällä säännöllisiä palaveria Pirkanmaan Voimian kanssa. Kouluruokailu on tärkeä osa opiskelijan koulupäivää ja se mahdollistaa muun muassa erilaisiin ruokakulttuureihin ja ruokiin tutustumisen ja myös yhteisöllisyyden edistämisen.

Kouluterveyskyselyssä 2023 jopa 26,6 % opiskelijoista ilmoitti, että ei syö kouluruokaa päivittäin. Tämä vaikuttaa opiskelijan jaksamiseen ja kognitiivisiin kykyihin päivän aikana. Kouluruokailun kehittäminen on siis tärkeää ja siihen tulee osallistaa opiskelijat ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajat. Kouluterveyskyselyssä 2023 kouluruokailu näyttäytyi muutenkin huolestuttavana verrattuna kyselyn tuloksiin vuonna 2021. Tämä on kuitenkin seurausta ennen kaikkea siitä, että Pirkanmaan Voimia oli juuri ennen kyselyn toteuttamista siirtynyt yhteiskeittiö Pataan,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

mikä aiheutti väliaikaisesti laskua ruuan laadussa. Tilanne on sen jälkeen parantunut. Pirkanmaan Voimia kerää jatkuvasti palautetta palautelaitteilla ruuan laadusta ja määrästä. Isoja korjausliikkeitä on tehty mm. tarjoamalla erilaisia mausteita, joita voi itse lisätä ruokaan.

Lukioissa ruokailu tapahtuu pääsääntöisesti noin klo 10.45–13.15 välisenä aikana, useimmissa lukiossa kolmessa eri vuorossa. Ruokailutilat ovat avoimia ja niissä voi melutaso joskus kohota liian korkealle. Tähän pyritään puuttumaan porrastamalla ruokailua tarpeeksi, jotta ruokailijoiden määrä pysyy kohtuullisena. Lukioiden opiskelijamäärä on kuitenkin kasvanut kuuden viime vuoden aikana lähes tuhannella opiskelijalla ilman lisätiloja, joten on selvää, että tämä näkyy myös ruokailutilanteissa. Erilaisia akustisia ratkaisuja kokeillaan joissakin lukioissa ja niihin kiinnitetään erityistä huomiota lukioiden perusparannusten ja uudisrakentamisen yhteydessä. Esimerkiksi Teknillisellä lukiolla on ollut muutaman vuoden ajan käytössä hiljaisen ruokailun tila. Opiskelijat kokevat ruokailun rauhattomuuden ja kiireen isona ongelmana. Joissain lukioissa jonot venyvät niin pitkiksi, että itse syömiselle jää aikaa liian vähän. Tätä pitäisi kehittää lukioissa yhdessä Voimian kanssa esimerkiksi porrastamalla ruokailuja edelleen ja toisaalta lisäämällä linjastojen määrää. Myös astioiden palautus tulisi miettiä niin, että siinä ei juurikaan jonoja syntyisi. Voimian kanssa yhdessä onkin mietitty myös ruokailun sujuvuutta aina Tuudo-opiskelijakortin näyttämisestä astioiden palautukseen, mutta toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä.

Pirkanmaan Voimian kanssa on yhteistyössä sovittu mm. kasvisruuan tarjoamisesta ensimmäisenä linjastolla. Kasvisruoka on myös tarjolla jokaiselle opiskelijalle, eikä kasvisruokavaliota enää lasketa erikoisruokavalioksi. Tämä on kirjattu myös lukioiden ja Voimian yhteiseksi toimenpiteeksi ilmastovahtiin. Kasvisruoka on kuitenkin opiskelijoiden mielestä usein huonolaatuista, ja he toivoisivat esimerkiksi selkeän kasvisruuan tarjoamista, eikä lihankorvikkeita niin kuin nykyiset ruuat usein ovat. Myös kasvisruuan proteiinipitoisuuteen tulee kiinnittää huomiota enemmän. Moni opiskelija toivoo myös ruuan ainesosien selkeyttä ja tarjoamista erikseen. Opiskelijat ehdottavat, että lukioissa järjestettäisiin äänestys lempiruuoista ja ruokalistat koostettaisiin pitkälti näiden mukaan.

Kouluruokailu on myös sosiaalinen tilanne. Lukiolaisista 37,7, % (Kouluterveyskysely 2023) kokee sosiaalista ahdistuneisuutta. Ahdistuksen vuoksi osa jättää kouluruuan syömättä kokonaan, koska kokee, että ei pysty osallistumaan ruokailuun yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Ruokailun aikana voi tuntea myös yksinäisyyttä, jos ei ole ketään, jonka kanssa istua samaan pöytään. Kouluruokailun kehittäminen erityisesti yhteisöllisestä näkökulmasta koetaan tärkeäksi.

Opiskelijat eivät tunnista aloitteessa mainittua kouluruokailuun osallistumisen paheksumista ja he osaavat arvostaa hyvää koululounasta. Lukioissa on siis jo tunnistettu kouluruokailun merkitys ja siihen liittyvät

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

haasteet. Lukiot näkevät kehittämisen tärkeäksi ja suhtautuu valtuustoaloitteen mukaiseen kehitysehdotukseen myönteisesti. Kehittämisessä tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä paitsi palveluntuottajan ja opiskelijoiden / opiskelijakunnan kanssa myös huoltajien kanssa. Tampereen vanhemmat ry. on käynyt mm. osallistumassa kouluruokailuun, jotta he saavat käsityksen ruokailutilanteesta ja ruuan laadusta. Kehittämisessä tulisi panostaa erityisesti ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kokemukseen turvallisesta ja miellyttävästä ruokailutilanteesta, ruokailutiloihin ja aikataulutukseen, pöytäryhmittelyyn sekä korostaa maksuttoman kouluruokailun merkitystä jaksamiselle ja oppimiselle niin opiskelijoiden kuin huoltajienkin suuntaan. Lukiot ovat valmiita pilotoimaan kehittämistoimia niin varsinaisen ruokailutapahtuman kuin muiden siihen liittyvien järjestelyiden osalta. Lukiokoulutus kuitenkin näkee, että jo mahdollisen hankkeen aikana tulee huomioida jokaisen yksikön ominaispiirteet ja kehittää kouluruokailua myös yksikkökohtaisesti.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Nuorisovaltuuston lausunto Mitja Tapion ym. valtuustoaloitteeseen kouluruoan kehittämisestä
- 3 Pirkanmaan Voimian lausunto valtuustoaloitteeseen kouluruokailun kehittämisestä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 447

Lautakuntien ja jaostojen ym. sekä viranhaltijoiden ym. päätösten otto-oikeus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Pöytäkirjoista ilmeneviä päätöksiä ei oteta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Perustelut

Kaupunginhallitukselle on saapunut seuraavat pöytäkirjat:

- Lahjoitus- ja tukirahaston toimikunnan kokouksen 29.10.2024 pöytäkirja, johon kaupunginhallituksella on otto-oikeus ainoastaan kohtaan § 8 Vuoden apurahojen jakaminen
- Yhdyskuntalautakunnan 5.11.2024 pöytäkirja
- Elinvoima- ja osaamislautakunnan 6.11.2024 pöytäkirja
- Asunto- ja kiinteistölautakunnan 7.11.2024 pöytäkirja
- Elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaoston 12.11.2024 pöytäkirja, johon kaupunginhallituksella on otto-oikeus ainoastaan kuntalain nojalla tehtäviin päätöksiin
- Yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaoston 12.11.2024 pöytäkirja, johon kaupunginhallituksella on otto-oikeus ainoastaan kuntalain nojalla tehtäviin päätöksiin

sekä seuraavat viranhaltijapäätökset:

(julkiset päätökset liitteineen: <https://tampere.cloudnc.fi/fi-FI/Viranhaltijat>)

Apulaispormestari, elinvoima- ja osaamislautakunta sekä asunto- ja kiinteistölautakunta (2021 - 2025)

§ 25 Lausunto Opetushallituksen lausuntopyyntöön Talotekniikan perustutkinnon ja talotekniikan ammattitutkinnon kylmäalan osaamisaloista, 01.11.2024

§ 26 Tampereen kaupungin lausunto Opetushallitukselle luonnoksista Digivihreän siirtymän tutkinnon osista ja muun valinnaisuuden lisäämisestä ammatti- ja erikoisammattitutkinnon perusteisiin, 13.11.2024

Hallinto- ja tukipalvelujohtaja

§ 18 Irtaimiston poistaminen hallinto- ja tukipalveluyksikön vuoden 2024 irtaimistoluettelosta, 13.11.2024

Hankejohtaja

§ 63 Tampere, Kannen alueen taloudellisten vaikutusten arviointi - selvityksen hankinta WSP Finland Oy:ltä, 06.11.2024

§ 64 Särkängsillan ja Mustalahden aallonmurtajien rakentamisen valvonnan tilaaminen Ramboll Finland Oy:ltä, 08.11.2024

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Henkilöstöjohtaja

§ 31 Harjoittelusopimuksen hyväksyminen Tampereen kaupungin ja Jyväskylän yliopiston välillä, 11.11.2024

Johtaja, ammatillinen koulutus

§ 255 Päätoimisen tuntiopettajan ottaminen Tampereen seudun ammattiopistoon 8.1.2025 alkaen, 01.11.2024

Johtaja, digitalisaatio ja tietohallinto

§ 71 Automatisoidun asiakaspalvelun palvelusopimuksen muuttaminen, 01.11.2024

§ 72 Intranet Taskun ylläpitosopimuksen optiokauden käyttäminen, 01.11.2024

§ 73 Koki ja Facta -järjestelmäkokonaisuuden ylläpitoa, tukea ja kehittämistä koskevan sopimuksen muuttaminen, 01.11.2024

§ 74 Matkustajainformaatiojärjestelmän muutostyöpakettin tilaaminen Waltti Solutions Oy:ltä, 07.11.2024

§ 77 Irtaimiston poistaminen digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän vuoden 2024 irtaimistoluettelosta, 13.11.2024

§ 76 Työvalmennussäätiö Syke sr:n ICT-palvelusopimusta koskevan päätöksen kumoaminen, 11.11.2024

Johtaja, kaupunkiympäristön palvelualue

§ 114 Satama-alueiden ja muiden alueiden laitureiden sekä satamatarvikkeiden hankinta, 08.11.2024

§ 119 Option käyttöönotto kaupunkipyöräjärjestelmään liittyvässä markkinointi- ja mainosyhteistyössä, 13.11.2024

§ 113 Tietopyyntö valvontakameratallenteista, 08.11.2024

§ 116 Vahingonkorvausvaatimus eläinlääkärin koiralle aiheuttamasta vahingosta, 11.11.2024

§ 117 Sopimus Kehto (Kuntien teknisen toimen kehittämisen haltuunotto ja toteutus) -foorumi yhteistyöstä, 13.11.2024

§ 118 Sopimus Tampereen paikkatietoinfrastruktuurin verkkopalvelujen tarjoamisesta Hiedanrannan Kehitys Oy:n käyttöön, 13.11.2024

Johtaja, kilpailukyky ja innovaatiot

§ 49 Smart City Expo World Congress -tapahtumaan osallistuminen Barcelonassa 05.-07.11.2024, 03.11.2024

§ 50 Tampereen kaupungin ja sosiaali- ja terveysministeriön vuosien 2025 ja 2027 kansainvälistä tasa-arvopalkintoa koskevan yhteistyösopimuksen hyväksyminen, 03.11.2024

§ 53 Tampereen EU-toimiston huoneen alivuokrasopimuksen hyväksyminen, 14.11.2024

Johtaja, sivistyspalvelujen palvelualue

§ 93 Tampereen kaupungin ja Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr:n välisen aiesopimuksen hyväksyminen - Yhteispolku-hanke, 04.11.2024

Kiinteistöjohtaja

§ 698 Kaupungin etuosto-oikeus kiinteistökaupassa, 13.11.2024

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Konsernijohtaja

§ 183 Suurien yleisötapahtumien kokonaisvaltaisten turvallisuuspalveluiden hankinta, 08.11.2024

§ 185 Irtaimiston poistaminen konsernihallinnon yhteisten erien kustannuspaikalta vuoden 2024 irtaimistoluettelosta, 13.11.2024

§ 175 Tampereen kaupungin osallistuminen Uuden Musiikin Kilpailu 2025 -tapahtumayhteistyöhön ja tapahtumaa koskevan sopimuksen hyväksyminen, 04.11.2024

§ 178 Lausunnon antaminen Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle virkavalintaa koskevassa valitusasiassa, 04.11.2024

§ 179 Korkeimman hallinto-oikeuden päätös virkasuhteen irtisanomista koskevassa asiassa, 08.11.2024

§ 180 Tampereen kaupungin ja Tampereen Kaupunkiliikenne Oy:n välisen henkilöstön siirtymistä koskevan sopimuksen hyväksyminen, 08.11.2024

§ 181 Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy:n lainan rahoittajan hyväksyminen, 08.11.2024

§ 182 Korkeimman hallinto-oikeuden päätös palkkaa vastaavaa korvausta koskevassa asiassa, 08.11.2024

§ 184 Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy:n lainan rahoittajan sekä takaus- ja velkakirjaehtojen hyväksyminen, 13.11.2024

Pormestari

§ 151 Vieraanvaraisuuden osoittaminen Soroptimisti-päivän järjestämiseksi 10.12.2024, 07.11.2024

§ 152 Vieraanvaraisuuden osoittaminen Setlementti Tampere ry:lle 29.11.2024, 07.11.2024

§ 153 Vieraanvaraisuuden osoittaminen Festival of Game Culture 2025 -konferenssin osallistujille 29.5.2025, 07.11.2024

§ 154 Vieraanvaraisuuden osoittaminen Inssit75-ryhmälle 23.4.2025, 07.11.2024

Liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja

§ 16 Luottolimiitin myöntäminen Pirkan Opiskelija-Asunnot Oy:n konsernitiliin liitetyille tilille, 13.11.2024

§ 17 Finnpark Parkisto Oy:n tilin liittäminen konsernitiliin, 14.11.2024

Talousjohtaja

§ 33 Tampereen kaupungin avointen saatavien poistaminen perinnästä, 11.11.2024

§ 34 Talouden ohje: Vuoden 2025 vuosisuunnitelmien laadinta, 12.11.2024

§ 35 Tampereen seudun ammattiopisto Tredun Taitaja9-kilpailujen palkintokustannusten ennakkonosto kassasta, 12.11.2024

Työllisyysjohtaja, Työllisyys- ja kasvupalvelut

§ 137 Rekrytointikoordinaattorin viran täyttäminen Työllisyys- ja kasvupalveluissa, 11.11.2024

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 448

Tiedoksi merkittävät asiat

TRE:90/00.01.03/2024

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Merkitään tiedoksi.

Kokouskäsittely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Pekka Salmelle, hankejohtaja Tero Tenhuselle, johtaja Mikko Nurmiselle, talousjohtaja Mikko Koskelalle ja liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolaiselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Lassi Kaleva saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Perustelut

1) Särkänniemen kehittämisen toteutusmallin tilannekatsaus

2) Pirkanmaan liitto on toimittanut Pirkanmaan maakuntahallituksen kokouksen 18.11.2024 esityslistan (TRE:890/00.03.01/2024). Esityslistat ja pöytäkirjat ovat luettavissa kokonaisuudessaan internetissä osoitteessa <http://pirkanmaajulkaisu.ktweb.fi/>

3) Lautakuntiin menossa olevia asioita:

- Yhdyskuntalautakunta 19.11.2024
- Kasvatus- ja opetuslautakunta 19.11.2024
- Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta 20.11.2024

Liitteet

1 Maakuntahallituksen asialista 18.11.2024

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 449

LISÄPYKÄLÄ: Eron myöntäminen maakuntavaltuuston varajäsenen luottamustoimesta sekä täydennysvaali

TRE:5255/00.00.03/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Taina Lehmuskoski, puh. 044 423 5633, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Aarne Raevaaran luottamustoimi Pirkanmaan maakuntavaltuuston varajäsenenä todetaan päättyneeksi.

Pirkanmaan maakuntavaltuustoon valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 18.11.2024 kokouksessa.

Perustelut

Maakuntavaltuuston varajäsen Aarne Raevaara on 4.11.2024 saapuneella viestillä pyytänyt eroa maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä. Aarne Raevaara on toiminut Joonas Kivirannan varajäsenenä Pirkanmaan maakuntavaltuustossa.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Valtuusto on kokouksessaan 16.8.2021 § 127 nimennyt Tampereen kaupungin edustajat Pirkanmaan kuntien edustajainkokoukseen, joka on valinnut maakuntavaltuuston jäsenet toimikaudeksi. Pirkanmaan liiton perussopimuksen mukaan maakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet valitaan jäsenkuntien kunnanvaltuustojen jäsenistä. Pirkanmaan liiton perussopimuksen 12 §:n mukaan, mikäli jäsen tai varajäsen menettää vaalikelpoisuutensa kesken toimikauden tai muusta syystä eroaa valtuuston jäsenyydestä kesken toimikauden, päättää jäsenen edustama kunta eron myöntämisestä ja uuden jäsenen tai varajäsenen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

valitsemisesta jäljellä olevaksi toimikaudeksi, siten että kuntalain 58, 59 ja 64 § toteutuvat.

Maakuntavaltuuston jäseniä ja varajäseniä valittaessa on otettava huomioon myös laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (4 a §), jonka mukaan kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Asian käsittely ylimääräisenä valtuuston asiana on perusteltua luottamustoimissa tapahtuvien muutosten ajantasaisuuden varmistamiseksi.

Päätöksen liite sisältää henkilötietoja, minkä johdosta sitä ei julkaista yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksi

Aarne Raevaara, Valittu, Pirkanmaan liitto, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi

Liitteet

1 Eroanomus Raevaara
(Verkkojulkisuus rajoitettu)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§437, §438, §439, §440, §441, §442, §443, §444, §445, §446, §447, §448, §449

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

-varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)